

6. Fiskalni tokovi i politika

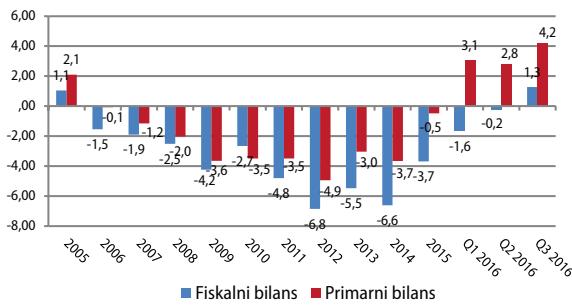
U periodu jul-oktobar nastavljen je trend snažnog rasta javnih prihoda i blagog rasta rashoda, tako da je u navedenom periodu ostvaren konsolidovani suficit od 12,4 mlrd. dinara. Usled rasta prihoda i uglavnom dobre kontrole rashoda, na nivou prvih 10 meseci 2016. godine ostvaren je konsolidovani fiskalni deficit od svega 5,8 mlrd. dinara (tj. 0,2% desetomesecnog BDP-a). Dobar fiskalni rezultat, u periodu jul-oktobar, kao i na nivou prvih 10 meseci tekuće godine posledica je nastavka osetnog realnog rasta poreskih prihoda (iako nešto sporijeg nego u prvoj polovini godine) kao i osetnog rasta neporeskih prihoda. Rast gotovo svih vrsta poreskih prihoda se može objasniti rastom relevantnih poreskih osnovica (rast potrošnje, dohodaka i zaposlenosti) i efektima suzbijanja sive ekonomije. Javni rashodi su u periodu jul-oktobar nastavili umeren realan rast, pre svega usled nastavka snažnog rasta kapitalnih rashoda i umerenog rasta rashoda na robu i usluge, ali je ostvareni rast rashoda i u navedenom periodu, kao i na nivou prvih 10 meseci tekuće godine i dalje u planiranim okvirima. Ukoliko se nastave postojeći trendovi, procenjuje se da će konsolidovani fiskalni deficit u 2016. godini iznositi oko 1,5% BDP (a u slučaju preuzimanja nekih dugovanja državnih preduzeća – oko 2% BDP-a), što bi predstavljalo snažno fiskalno prilagođavanje (za 2,2% BDP-a) u odnosu na prošlu godinu. Javni dug je na kraju oktobra (uključujući i dug lokalnih zajedница) iznosio oko 73,5% BDP-a, a procenjuje se da će na kraju godine biti iznositi oko 75-76% BDP-a, tj. približno nivou duga na kraju 2015. godine, što bi ukazivalo da je fiskalna konsolidacija dovele do zaustavljanja rasta javnog duga u odnosu na BDP, nakon kontinuiranog rasta od 2009. godine. Ipak, rizici ponovnog rasta javnog duga (pokrivanje gubitaka javnih i državnih preduzeća, uvođenje diskrecionih mera usmerenih na smanjenje poreza ili povećanje rashoda i sl.) nisu do kraja otklonjeni, budući da nije napravljen osetniji napredak po pitanju restrukturiranja i privatizacije ovih preduzeća.

Fiskalne tendencije i makroekonomске implikacije

U Q3 je nastavljen snažan rast prihoda i umeren rast rashoda, tako da je ostvaren konsolidovani suficit od 13,8 mlrd. dinara

U Q3 2016. ostvaren je osetan međugodišnji rast javnih prihoda, dok je rast rashoda bio nešto sporiji, tako da je u ovom tromesečju ostvaren konsolidovani fiskalni suficit od 13,8 mlrd. dinara, što je približno 1,3% kvartalnog BDP-a. Rast javnih prihoda u Q3 u znatnoj meri je posledica snažnog rasta neporeskih prihoda, a rast je zabeležen i kod poreskih prihoda, iako nešto sporiji nego u prethodnim kvartalima. S druge strane, rast rashoda u Q3 posledica je pre svega nastavka osetnog povećanja kapitalnih rashoda, te izdataka na nabavku robe i usluga. Pozitivni trendovi na strani prihoda nastavljeni su u oktobru, dok su rashodi bili pod kontrolom, tako da je i u oktobru ostvaren nizak konsolidovani fiskalni deficit (1,3 mlrd. dinara), a prema preliminarnim podacima, pozitivni trendovi su nastavljeni i u novembru, budući da je na nivou budžeta Republike ostvaren deficit od svega 3 mlrd. dinara.

Grafikon T6-1. Srbija: Konsolidovani fiskalni bilans i primarni bilans (% BDP)¹

Na nivou prvih deset meseci ostvaren je konsolidovani deficit od 5,8 mlrd. dinara (0,2% BDP)

U prvih deset meseci 2016. godine ostvaren je konsolidovani fiskalni deficit od 5,8 mlrd. dinara (0,2% desetomesecnog BDP-a), te primarni suficit od 112 mlrd. dinara, tj. 3,2% desetomesecnog BDP-a, što je rezultat znatno bolji od plana, pre svega usled snažnog rasta poreskih i neporeskih prihoda.

¹ Primarni fiskalni bilans (bilans bez kamata) predstavlja razliku između konsolidovanih javnih prihoda i konsolidovanih javnih rashoda iz kojih su isključeni rashodi na kamate.

² Podaci za 2016. godinu predstavljaju zvaničnu projekciju Ministarstva finansija.

